

A fenntarthatóság és a gazdaság kapcsolatának mérése

Bóday Pál

61. Közgazdász-vándorgyűlés

Fenntartható GDP – A fenntartható fejlődés mérésnek szükségessége

Eger, 2023.09.21

A fenntartható fejlődés indikátorai Magyarországon c. kiadvány

- Háttér, felépítés, tartalom
 - Célja a fenntarthatósághoz köthető jelenségeket mérő indikátorok monitoringja
 - Hazai és nemzetközi stratégiákhoz, koncepciókhoz kapcsolódik
 - Évente két kiadvány: egy részletes (online) és egy a főbb megállapításokról (papír/pdf)
 - 134 mutató (2022)
 - megújítás az erőforrás és az SDG szemlélet is érvényesül
 - Minden mutatóhoz tartozik relevancia, definíció, elemzés, nemzetközi összehasonlítás és értékelés (rövid és hosszú távú), linkek részletes adatokhoz
- Röviden a kiadvány evolúciója
 - 2004 első próbálkozás, -> EU mutatók -> Nemzeti sajátosságok -> erőforrás szemlélet -> SDG szemlélet (is)

A fenntartható fejlődés indikátorai Magyarországon, 2021

<https://ksh.hu/s/kiadvanyok/fenntarthato-fejlodes-indikatorai-2022/>

Gazdasági fejezet

- Gazdasági fejezet részletesebb bemutatása
 - Általános gazdasági mutatók
 - Foglalkoztatottság
 - Gazdasági kapcsolatok
- 23 mutató
- Gazdasági megközelítés nem csak a gazdasági fejezetben van (pl oktatási kiadás/GDP, ÜHG intenzitás, környezeti adók...)

Gazdasági mutatók az SDG célok tükrében

- SDG célok
 - 1. cél a szegénység felszámolása
 - 5. a nemek közötti egyenlőség
 - 8. a tisztességes munka és a gazdasági növekedés
 - 9. az ipar, innováció és infrastruktúra
 - 10. az egyenlőtlenségek csökkentése
 - 12. a felelős fogyasztás és termelés
 - 17. a partnerség a célok eléréséért
- célkitűzések mindegyikéhez tartoznak a gazdasági pillérhez tartozó, a gazdaság fenntarthatóságát mérő indikátorok

SNA-ESA-szatellit számlák

- ESA/SNA – „fenntarthatósítása”, „zöldítése”
 - SNA08, BPM6 felülvizsgálata – céldátum 2025
 - Szoros együttműködés - Government Financial Statistics [GFS], Environmental-Economic Accounting, ISIC/NACE osztályozási rendszerek
 - Célja – szélesebb keretrendszer a jóllét és a fenntarthatóság nyomonkövetésére (e mellett globalizáció és digitalizáció)
 - Nem jelenlegi mutatók újradefiniálása, hanem ajánlások a döntések „GDP-n túli” hatásainak méréséhez.
 - Kiegészítő számlák és táblázatok, vagy új (nettó) mutatók (természeti erőforrások figyelembe vétele), új eszközkategóriák, szorosabb kapcsolat szatellit számlákkal
 - SNA és SEEA jobban illeszkedik majd – környezet és gazdaság kapcsolatának láthatóbbá tétele (osztályozás); biológiai erőforrások; megújuló erőforrások; kvóták kereskedelme; természeti erőforrások értékelése

Szatellit számlák

- A központi rendszerhez kapcsolódnak (egymáshoz nem, vagy nem feltétlenül)
- Kiegészítik a nemzeti számlarendszer nyújtotta képet
 - Belső satelit – nemzeti számlák elszámolási szabályait, konvencióit követi, bővebb osztályozás, kiegészítő tevékenységek – Részletesebb mint a CF
 - Környezeti ráfordítások
 - Ágazati satelit számlák
 - Külső satelit – szabályok, fogalomrendszerek eltérnek, kiszélesítik az elszámolási kört, alternatív megközelítése – Kiegészíti a CF-et
 - Gazdaság társadalom/környezet kapcsolatát leíró statisztikák

Környezeti-gazdasági számlák rendszere

- A környezeti számlák rávilágítanak a környezet és a jóllét kapcsolatára, amelyet a hagyományos mutatók, mint a GDP vagy a nemzeti jövedelem nem mutatnak
- A számlák nyomán képzett, megfelelő aggregáltsági szintű indikátorok.

Egyéb szatellit számlák

- Turizmus szatellit számla
- Egészség szatellit számla
- Háztartáson belüli ingyenes szolgáltatások

Környezeti-gazdasági számlák rendszere

A környezeti-gazdasági számlák keretrendszere azt a célt szolgálja, hogy a környezeti és gazdasági információk

- egységes módon,
- rendszerezve,
- könnyebben értelmezhetően és
- nemzetközi szinten összehasonlíthatóan,

lehetőség szerint a maguk teljességében váljanak elérhetővé a felhasználók és főként a szakpolitikai döntéshozók számára.

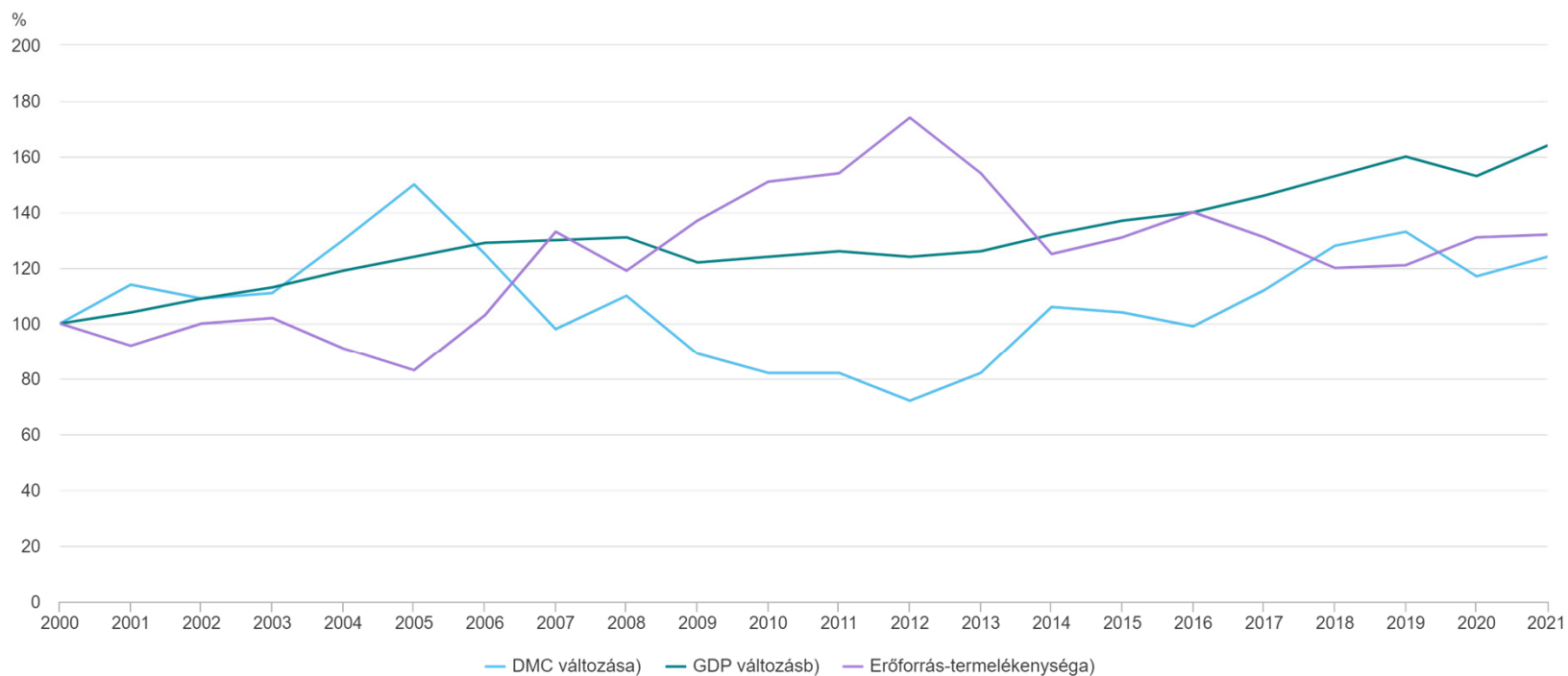
- természeti erőforrások állománya és készletváltozása,
- anyagok és energia áramlása a gazdaságon belül, illetve a gazdaság és a környezet között,
- a környezethez kapcsolódó gazdasági tevékenységek és tranzakciók.

Környezeti-gazdasági számlák rendszere

természeti erőforrás számlák	fizikai és monetáris forrás felhasználás táblák	Környezetgazdasági számlák
Erdő	Anyagáramlás	Környezetvédelmi ráfordítások
Föld és talaj	Légszennyező anyagok kibocsátása	Környezetvédelmi termékek és szolgáltatások
Vízészlet	Energiaáramlás	Környezeti adók
Ásvány és energiavagyon	Vízáramlás	Környezetvédelmi támogatások
Hal és halászat	Vízszennyező anyagok kibocsátása	Környezetre káros támogatások
Ökoszisztéma	Hulladék	Erőforrás-felhasználás és -gazdálkodás

Erőforrás termelékenység

Az erőforrás-termelékenység és összetevőinek (DMC és a GDP) változása (2000=100,0)

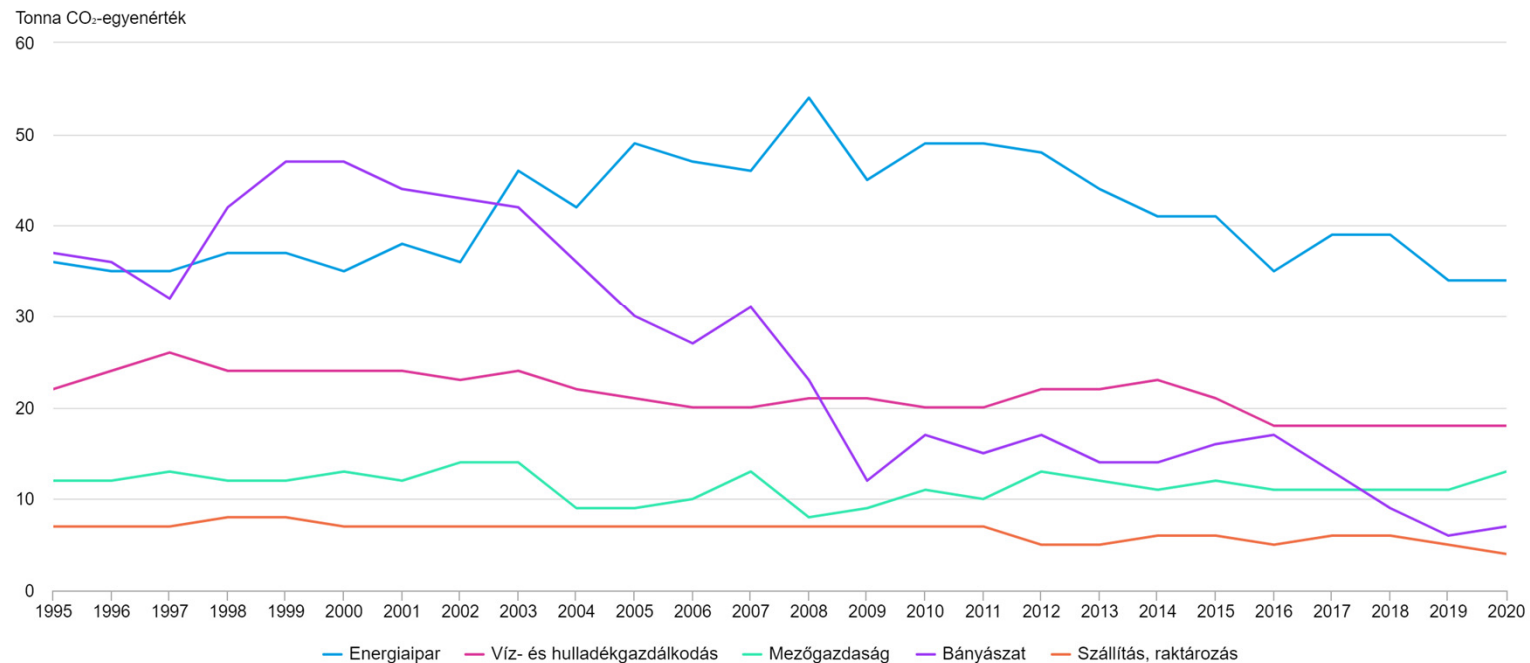

a) Eurostat előzetes becslés 2020-ra és 2021-re.

b) 2015-ös áron.

Üvegházhatású-gáz intenzitás

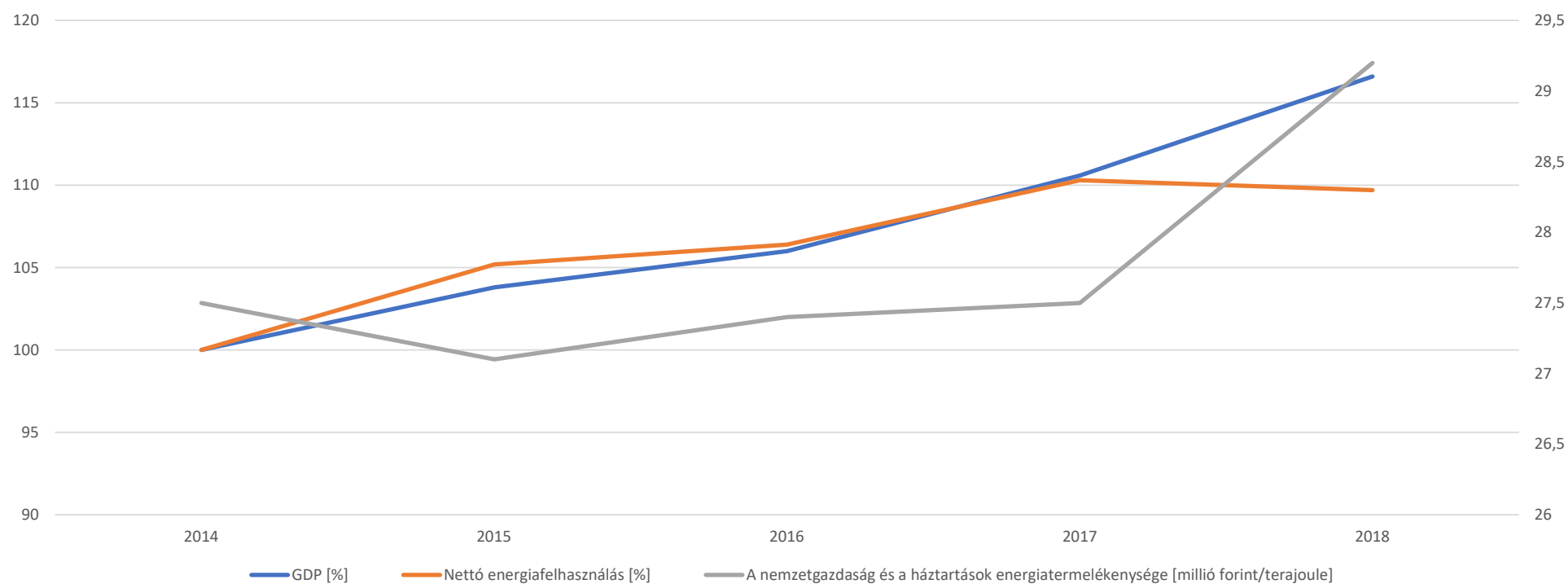
A nemzetgazdaság üvegházhatásúgáz (ÜHG)-kibocsátása 1 millió forint bruttó hozzáadott értékre vetítve*, jelentősebb nemzetgazdasági áganként

* Az üvegházhatású gázok a biomasszából származó szén-dioxiddal együtt értendők. A bruttó hozzáadott érték 2005-ös áron lett számítva.

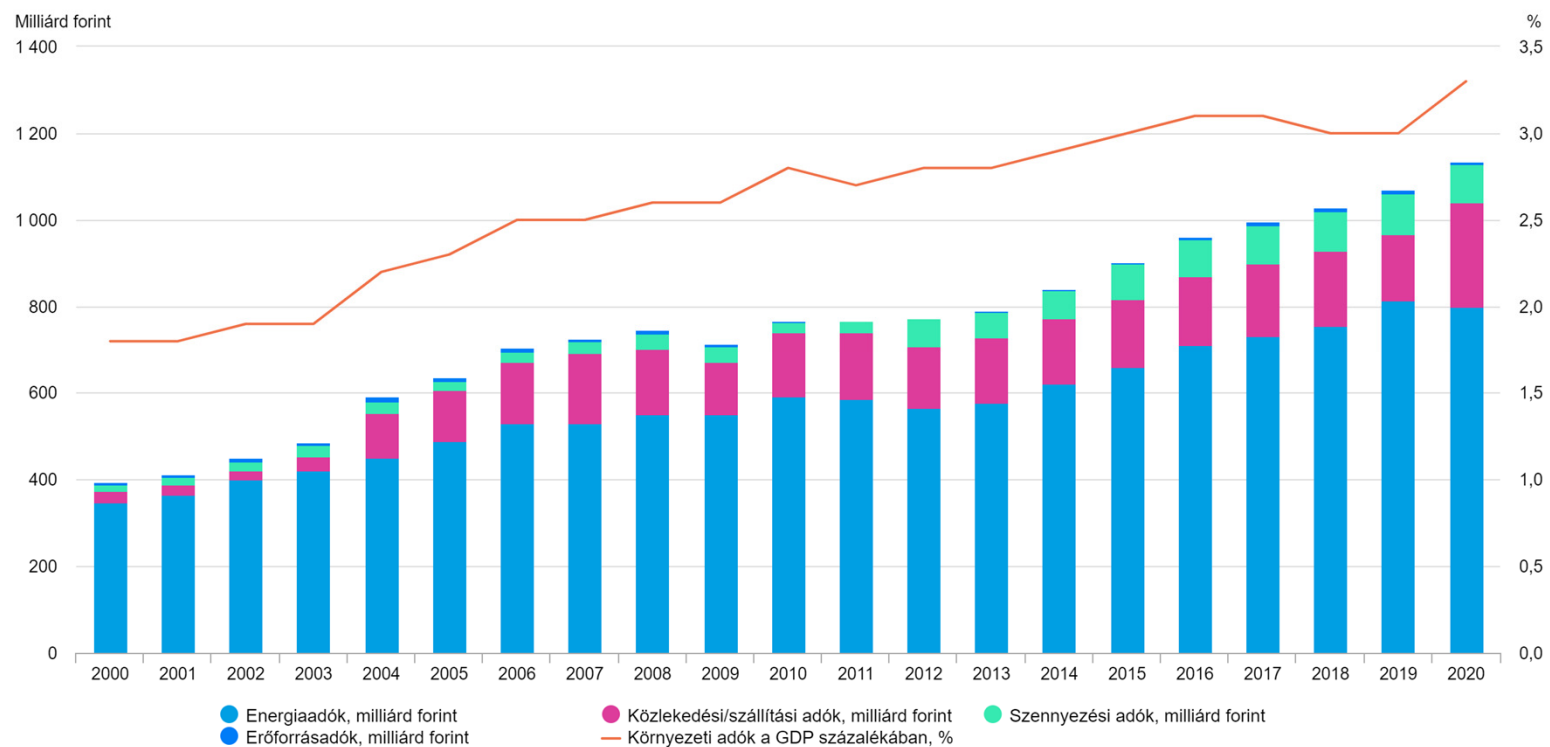
Energiatermelékenység

Energiatermelékenység

Környezeti adók

A környezeti adók összege adófajták szerint, és arányuk a GDP százalékában

Köszönöm a figyelmet!

Bóday Pál

elnöki tanácsadó

Központi Statisztikai Hivatal

pal.boday@ksh.hu